

ساله ب هفده هزار دلار میباشد که این هزارتیاری را میتوان در سایر کشورها مشاهده کرد. همچنان که در ایران نیز میتوان در آن سایر کشورها مشاهده کرد. همچنان که در ایران نیز میتوان در آن سایر کشورها مشاهده کرد. همچنان که در ایران نیز میتوان در آن سایر کشورها مشاهده کرد. همچنان که در ایران نیز میتوان در آن سایر کشورها مشاهده کرد.

فرآیند ساخت یابی نهاد زندان

از مشروطه تا پایان پهلوی اول

دکتر یعقوب خزائی

(عضو هیئت علمی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی)

تلفن: ۰۳۱۷۳۶۷۸۰۰ - ۰۳۱۷۳۶۷۸۰۰ - ۰۳۱۷۳۶۷۸۰۰

fax: ۰۳۱۷۳۶۷۸۰۰

ایمیل: ducrlage@cihi.ac.ir

وبسایت: www.ducrlage.ir

دانشگاه ملی

نهاد زندان و سیاست امنیتی اسلامی ایران

برای پذیرش برخوبی برای این دانشگاه از سوی اسلامی ایران

در سال ۱۳۷۷ میلادی تأسیس شد و با هدف ایجاد یک دانشگاهی برای تحقیق در زمینه امنیت اسلامی ایران

و ایجاد یک دانشگاهی برای تحقیق در زمینه امنیت اسلامی ایران

در سال ۱۳۷۷ میلادی تأسیس شد

دستیاری امنیتی اسلامی ایران

دانشگاه ملی نهاد زندان و سیاست امنیتی اسلامی ایران

دانشگاه ملی

نهاد زندان و سیاست امنیتی اسلامی ایران

عنوان: ۷۴۰۷۹۷۲۹ - ۷۶۷۹۷۲۹

ایمیل: ducrlage@cihi.ac.ir

دانشگاه ملی: ducrlage@cihi.ac.ir

دانشگاه ملی نهاد زندان و سیاست امنیتی اسلامی ایران

دانشگاه ملی نهاد زندان و سیاست امنیتی اسلامی ایران

۷۱۱	قولی جویزه: صور تاریخی کشش‌ها در بستر ساختار زندان
۷۱۲	۱. نگاشتگاری و عکس برداری
۷۱۳	۲. کشش‌های سنتی
۷۱۴	۳. چند لفظ از لغات انتقالی
۷۱۵	۴. مجموعه اصطلاحات
۷۱۶	۵. آموزش و تحصیل
۷۱۷	۶. گشش‌های کمزیستی
۷۱۸	۷. تکلیف
۷۱۹	۸. انتساب
۷۲۰	۹. اکار در زندان
۷۲۱	۱۰. مکانیزم انتساب
۷۲۲	۱۱. مکانیزم انتساب
۷۲۳	۱۲. کمیته شناسی
۷۲۴	۱۳. مکانیزم انتساب
۷۲۵	۱۴. مکانیزم انتساب
۷۲۶	۱۵. مکانیزم انتساب
۷۲۷	۱۶. مکانیزم انتساب
۷۲۸	۱۷. مکانیزم انتساب
۷۲۹	۱۸. مکانیزم انتساب
۷۳۰	۱۹. مکانیزم انتساب
۷۳۱	۲۰. مکانیزم انتساب
۷۳۲	۲۱. مکانیزم انتساب
۷۳۳	۲۲. مکانیزم انتساب
۷۳۴	۲۳. مکانیزم انتساب
۷۳۵	۲۴. مکانیزم انتساب
۷۳۶	۲۵. مکانیزم انتساب
۷۳۷	۲۶. مکانیزم انتساب
۷۳۸	۲۷. مکانیزم انتساب
۷۳۹	۲۸. مکانیزم انتساب
۷۴۰	۲۹. مکانیزم انتساب
۷۴۱	۳۰. مکانیزم انتساب
۷۴۲	۳۱. مکانیزم انتساب
۷۴۳	۳۲. مکانیزم انتساب
۷۴۴	۳۳. مکانیزم انتساب
۷۴۵	۳۴. مکانیزم انتساب
۷۴۶	۳۵. مکانیزم انتساب
۷۴۷	۳۶. مکانیزم انتساب
۷۴۸	۳۷. مکانیزم انتساب
۷۴۹	۳۸. مکانیزم انتساب
۷۵۰	۳۹. مکانیزم انتساب
۷۵۱	۴۰. مکانیزم انتساب
۷۵۲	۴۱. مکانیزم انتساب
۷۵۳	۴۲. مکانیزم انتساب
۷۵۴	۴۳. مکانیزم انتساب
۷۵۵	۴۴. مکانیزم انتساب
۷۵۶	۴۵. مکانیزم انتساب
۷۵۷	۴۶. مکانیزم انتساب
۷۵۸	۴۷. مکانیزم انتساب
۷۵۹	۴۸. مکانیزم انتساب
۷۶۰	۴۹. مکانیزم انتساب
۷۶۱	۵۰. مکانیزم انتساب
۷۶۲	۵۱. مکانیزم انتساب
۷۶۳	۵۲. مکانیزم انتساب
۷۶۴	۵۳. مکانیزم انتساب
۷۶۵	۵۴. مکانیزم انتساب
۷۶۶	۵۵. مکانیزم انتساب
۷۶۷	۵۶. مکانیزم انتساب
۷۶۸	۵۷. مکانیزم انتساب
۷۶۹	۵۸. مکانیزم انتساب
۷۷۰	۵۹. مکانیزم انتساب
۷۷۱	۶۰. مکانیزم انتساب
۷۷۲	۶۱. مکانیزم انتساب
۷۷۳	۶۲. مکانیزم انتساب
۷۷۴	۶۳. مکانیزم انتساب
۷۷۵	۶۴. مکانیزم انتساب
۷۷۶	۶۵. مکانیزم انتساب
۷۷۷	۶۶. مکانیزم انتساب
۷۷۸	۶۷. مکانیزم انتساب
۷۷۹	۶۸. مکانیزم انتساب
۷۸۰	۶۹. مکانیزم انتساب
۷۸۱	۷۰. مکانیزم انتساب
۷۸۲	۷۱. مکانیزم انتساب
۷۸۳	۷۲. مکانیزم انتساب
۷۸۴	۷۳. مکانیزم انتساب
۷۸۵	۷۴. مکانیزم انتساب
۷۸۶	۷۵. مکانیزم انتساب
۷۸۷	۷۶. مکانیزم انتساب
۷۸۸	۷۷. مکانیزم انتساب
۷۸۹	۷۸. مکانیزم انتساب
۷۹۰	۷۹. مکانیزم انتساب
۷۹۱	۸۰. مکانیزم انتساب
۷۹۲	۸۱. مکانیزم انتساب
۷۹۳	۸۲. مکانیزم انتساب
۷۹۴	۸۳. مکانیزم انتساب
۷۹۵	۸۴. مکانیزم انتساب
۷۹۶	۸۵. مکانیزم انتساب
۷۹۷	۸۶. مکانیزم انتساب
۷۹۸	۸۷. مکانیزم انتساب
۷۹۹	۸۸. مکانیزم انتساب
۸۰۰	۸۹. مکانیزم انتساب
۸۰۱	۹۰. مکانیزم انتساب
۸۰۲	۹۱. مکانیزم انتساب
۸۰۳	۹۲. مکانیزم انتساب
۸۰۴	۹۳. مکانیزم انتساب
۸۰۵	۹۴. مکانیزم انتساب
۸۰۶	۹۵. مکانیزم انتساب
۸۰۷	۹۶. مکانیزم انتساب
۸۰۸	۹۷. مکانیزم انتساب
۸۰۹	۹۸. مکانیزم انتساب
۸۱۰	۹۹. مکانیزم انتساب
۸۱۱	۱۰۰. مکانیزم انتساب
۸۱۲	۱۰۱. مکانیزم انتساب
۸۱۳	۱۰۲. مکانیزم انتساب
۸۱۴	۱۰۳. مکانیزم انتساب
۸۱۵	۱۰۴. مکانیزم انتساب
۸۱۶	۱۰۵. مکانیزم انتساب
۸۱۷	۱۰۶. مکانیزم انتساب
۸۱۸	۱۰۷. مکانیزم انتساب
۸۱۹	۱۰۸. مکانیزم انتساب
۸۲۰	۱۰۹. مکانیزم انتساب

فهرست مطالب

پیش‌گفتار

مدخلی بر تحلیل مبانی نظری

فصل یکم: بررسی و نقد منابع

۱. دسته اول: خاطرات زندانیان سیاسی

آ. تولید متن ضمن حبس

ب. تولید متن در بد و آزادی از حبس

پ. تولید متن در دوره پس از حبس

۲. دسته دوم: منابع ادبی

۳. دسته سوم: مراجع رسمی دولتی

۴. دسته چهارم: تاریخ شفاهی و مصاحبه

۵. دسته پنجم: اسناد

فصل دوم: زندان در دوره پیشامدرن

۱. ریشه‌شناسی واژه زندان

۲. مجازات در عهد باستان

قلعه فراموشی: زندان عهد ساسانی

۳. زندان در قرون اولیه اسلامی

۴. زندان در قرون میانه

قلعه بهمنابه زندان

قلاع در دوره‌های صفویه و قاجاریه

۵. مجازات در دوره قاجار

۶. انبار: زندان عصر قاجاری
۷. تأسیس پلیس در ایران

فصل سوم: ساختار زندان مدرن

۱. ساختار سیاسی
 - ۱۲۳ نظمه
 - ۱۲۴ اداره سیاسی
 - ۱۲۵ اقتصاد در زندان مدرن
 - ۱۲۶ ساختار حقوقی
 - ۱۲۷ اصلاحات سوئدی‌ها
 - ۱۲۸ نظام نامه محبس و ستداهل
 - ۱۲۹ اصلاح نظام قضایی
 - ۱۳۰ قانون مجازات عمومی
 - ۱۳۱ کنگره بین‌المللی زندان‌ها
 - ۱۳۲ نظام نامه محابس و توقيفگاه‌ها
 - ۱۳۳ مکاتبه
 - ۱۳۴ ملاقات

۴. ساختار فیزیکی زندان
 - ۱۴۱ کریدور (بند)
 - ۱۴۲ سلوول

۵. ساختار زندان‌های مهم ایران
 - ۱۴۳ اتاق ملاقات
 - ۱۴۴ تغییر در فضای کالبدی اتاق ملاقات
 - ۱۴۵ بیمارستان
 - ۱۴۶ کارگاه
 - ۱۴۷ حمام
 - ۱۴۸ حیاط

۶. زندان قصر
۷. توقيفگاه عدليه
۸. دارالتأدیب
۹. زندان نمره یک
۱۰. زندان نمره دو
۱۱. زندان اصفهان
۱۲. زندان تبریز
۱۳. ارگ کریم خانی

۲۱۱	فصل چهارم: صورت‌بندی گنش‌ها در بستر ساختار زندان
۲۱۳	۱. انگشت‌نگاری و عکس‌برداری
۲۱۶	۲. گنش‌های سیاسی
۲۱۶	۳. متهماً سیاسی و استنطاق
۲۲۰	۴. آموزش و تحصیل
۲۲۰	۵. گنش‌های کمونیستی
۲۲۲	۶. تشکیل کمون
۲۲۶	۷. اعتصاب غذا
۲۵۲	۸. کار در زندان
۲۵۷	۹. گنش‌های مذهبی
۲۵۹	۱۰. بیماری و درمان
۲۶۴	۱۱. پارادوکس در بیمارستان و کژکارکردهای آن
۲۶۹	۱۲. ثروت و تشخّص
۲۷۱	۱۳. افیون و احساس رخوت در زندانیان
۲۷۶	۱۴. شورش و فرار
۲۸۳	فصل پنجم: مجازات در صحنه زندان
۲۸۵	۱. مجازات‌های جسمی
۲۸۷	۲. دستبند قپانی
۲۹۰	۳. فلک (شلاق)
۲۹۵	۴. شکنجه‌های دیگر
۲۹۷	۵. اعدام
۳۰۳	۶. شکنجه‌های روحی - روانی
۳۰۳	۷. نظم در زندان
۳۰۶	۸. حبس تاریک (زندان انضباطی)
۳۱۱	۹. بلا تکلیفی
۳۲۰	۱۰. تهدید و توهین
۳۲۴	۱۱. خواب‌بندکردن
۳۲۵	۱۲. جنون
۳۲۷	۱۳. محرومیت جنسی و فروپاشی نظام خانواده
۳۳۲	۱۴. یافته‌ها
۳۳۷	تصویرها
۳۴۷	گزیده اسناد

کتاب‌نامه

منابع اصلی (فارسی و عربی)	۳۱۷
تحقيقات	۳۲۲
رساله	۳۲۷
طرح پژوهشی	۳۲۸
مقالات	۳۲۹
اسناد	۳۳۰
روزنامه‌ها و مجلات	۳۳۱
مصاحبه	۳۳۲
منابع انگلیسی و فرانسوی	۳۳۳
نمايه	۳۳۴
مکانیزم انتشار	۳۳۵
معضله انتشار	۳۳۶
نمایه انتشار	۳۳۷
نامه انتشار	۳۳۸
نامه انتشار	۳۳۹
نامه انتشار	۳۴۰
نامه انتشار	۳۴۱
نامه انتشار	۳۴۲
نامه انتشار	۳۴۳
نامه انتشار	۳۴۴
نامه انتشار	۳۴۵
نامه انتشار	۳۴۶
نامه انتشار	۳۴۷
نامه انتشار	۳۴۸
نامه انتشار	۳۴۹
نامه انتشار	۳۵۰
نامه انتشار	۳۵۱
نامه انتشار	۳۵۲
نامه انتشار	۳۵۳
نامه انتشار	۳۵۴
نامه انتشار	۳۵۵
نامه انتشار	۳۵۶
نامه انتشار	۳۵۷
نامه انتشار	۳۵۸
نامه انتشار	۳۵۹
نامه انتشار	۳۶۰
نامه انتشار	۳۶۱
نامه انتشار	۳۶۲
نامه انتشار	۳۶۳
نامه انتشار	۳۶۴
نامه انتشار	۳۶۵
نامه انتشار	۳۶۶
نامه انتشار	۳۶۷
نامه انتشار	۳۶۸
نامه انتشار	۳۶۹

پیش‌گفتار

تو پیش داشته به رانی و نظر عوامندگان مربوط است. عالم پریل از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند. پس از این دیدگاه اینکه این تصور خود را در حقیقت رساند و اینکه این دیدگاه را از زبان ایشان بگذراند.

آن‌چه که اندیشه‌دان ایرانی این را از این دیدگاه برداشت کرده اند این است که اندیشه‌دان را چون رقصیدن باید از این دیدگاه برداشت کرد. اندیشه‌دان ایرانی این را از این دیدگاه برداشت کرد. اندیشه‌دان ایرانی این را از این دیدگاه برداشت کرد. اندیشه‌دان ایرانی این را از این دیدگاه برداشت کرد. اندیشه‌دان ایرانی این را از این دیدگاه برداشت کرد. اندیشه‌دان ایرانی این را از این دیدگاه برداشت کرد.

جستار حاضر تأملاتی درباره زندان معاصر ایران است و می‌کوشد تا از رهگذر ابزار روش شناختی و نظریه‌پردازانه در علومی چون تاریخ و جامعه‌شناسی طرحی نوین درافکند. با کاربست رهیافت میان‌رشته‌ای نظر بر آن بوده تا نهاد زندان از منظری نوین بررسی شود تا با این تمهد به ساحات ناندیشیده این نهاد قدم بگذاریم. اهمیت این تحقیق و نظرگاه نوین آن در توجه به ضرورت تعامل، پیوند و همکاری بین‌رشته‌ای تاریخ و نظریه اجتماعی است؛ بحثی که از سال‌های دهه ۱۹۶۰ میلادی در اکثر دپارتمان‌ها و محافل علمی و آکادمیک تاریخ پی گرفته شد و در سال‌های دهه ۱۹۹۰ و دهه نخست قرن ۲۱ به طور جدی و گسترده تداول یافت. در خلال دوران تحصیل خود همواره به نظریه‌های علوم اجتماعی و کاربست آن‌ها در تاریخ علاقه‌مند بوده‌ام. اما صرف علاقه‌مندی و وقوف بر نظریه‌ها دلیل موجه و منطقی برای ورود به این حوزه محسوب نمی‌شود زیرا پژوهش‌گر باید بتواند نظریه وارداتی را در زمینه‌ای بومی به کار بندد که این امری مشکل و چالش‌برانگیز است. از این روست که معتقدان همواره خاطرنشان می‌کنند که چنین پژوهش‌هایی در وصول به اهداف خود ناموفق

بوده‌اند و در واقع بین نظریه و متن تحقیق ارتباطی منسجم و منطقی وجود ندارد.

در آغاز، انتخاب زندان به منزله موضوع پژوهش حاصل علاقه وصفناپذیر من به میشل فوکو و اثر دوران‌ساز او، مراقبت و تبیه، و نیز روش تبارشناسانه او بود. سپس نظریه «ساخت‌یابی» یا «ساخت‌مندشدن» آنتونی گیدنر را نیز چون بدیلی جدی و مهم در نظر گرفتم و مطالعه کردم. در فرآیند پژوهش و به تبع آگاهی افزون‌تر بر موضوع، نظریه برخی متغیران دیگر مثل یورگن هابرمان و پی‌پر بوردیو نیز بررسی شد. اما در نهایت نظریه ساخت‌یابی به منزله‌گزینه‌ای که بیش از نظریه‌های بدیل به تبیین پژوهش حاصل مدد خواهد رساند، انتخاب شد. ترسیم ساختار یک نهاد و نشان‌دادن تحدید و تسهیل کنش کنش‌گران در چارچوب ساختارها گام بسیار مهم پژوهش حاصل بوده است؛ چراکه در حوزه علوم اجتماعی پژوهش‌هایی که تحلیل ساختاری —به ویژه در معنای تحلیل فضای کالبدی نهادها— را مبنی قرار داده باشند، بسیار انکاری. در حالی که زندانیان با ورود به زندان اختیار خود را به زندان و مقامات آن می‌سپردند و تمام کنش‌ها و رفتارهای آن‌ها حداقل از حیث نظری می‌باشد مقابله دیده‌گان آن‌ها انجام می‌پذیرفت، آیا مطابق این وضعیت زندانیان توانش لازم و کافی برای خلق کنش در زندان را داشتند یا این‌که، برخلاف نظریه گیدنر، باید پذیرفت که در نهادی مثل زندان، زندانیان فاقد توانش لازم برای تکوین کنش‌های خود هستند؟

به نظر می‌رسد این یکی از اولین پژوهش‌هایی است که با استمداد از نظریه ساخت‌یابی موضوعی را تحلیل و تبیین می‌کند. از این رو مطالعه پژوهش حاضر می‌تواند نمونه‌ای عملی از نظریه گیدنر را در اختیار پژوهش‌گران رشته‌های علوم اجتماعی به ویژه تاریخ و جامعه‌شناسی قرار دهد. از آن جایی که تقریباً تمامی تحقیقات راجع به زندان با رویکردهای صرفاً تاریخی یا صرفاً جامعه‌شناسی نگاشته شده‌اند، این نهاد و وضعیت درونی آن از زاویه خاصی بررسی شده است. پژوهش حاضر با کاربرست نظریه جامعه‌شناسی و نیز تلفیق آن با روش‌های تاریخی از دریچه‌ای جدید به زندان نظر افکنده، و خوانش نوینی از این نهاد به دست داده است. در واقع اهتمام اثر حاضر این بنود است که تاریخ ورزی را با تفکر آشتبی دهد، چراکه تفکر در تاریخ ورزی هنوز به مثابه یک

پرسمان مرکز توجه قرار نگرفته است. حال این پژوهش تا چه میزان در این زمینه توفیق داشته به رأی و نظر خوانندگان مربوط است.

اهمیت موضوع حاضر از چند بابت است: نخست این‌که مطالعه نهاد زندان می‌تواند تنوع جرم‌ها، زیست زندانیان، نوع زندان‌ها را روشن سازد و این بررسی نشان می‌دهد که هم حکومت و هم جامعه مورد بحث به چه رفتارها و کنش‌هایی برچسب انحراف می‌زند. اهمیت دیگر موضوع پیوندی است که زندان میان اقسام مختلف اجتماع با نهاد قدرت برقرار می‌سازد. با تحلیل نهاد زندان می‌توان گوشه‌های ناپدایی از مناسبات اقسام اجتماعی را با نهاد قدرت در دوره مورد نظر مشاهده کرد. سه‌دیگر این‌که، با بررسی دقیق زندان در ایران، می‌توان ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی بخشی از جامعه ایران را رصد و ارزیابی کرد. پژوهش حاضر به مسائل فوق و سوژه‌های دیگری توجه داشته است.

در اینجا بایسته است از استادان و سروزانی که یاری‌گر من بودند تشکر و قدردانی به عمل آورم: آقایان دکتر سید‌هاشم آقاجری، محمدعلی اکبری، کاوه بیات، فؤاد پورآرین، غلامحسین زرگری‌نژاد، غلامرضا ظریفیان شفیعی، هادی عالم‌زاده، حسینعلی نوذری، سهراب یزدانی و شهرام یوسفی فر. استاد گران‌قدر و دوست عزیزم دکتر حجت فلاح توتکار، برادرم شیرزاد و سرکار خانم کاظمنیا نیز مقدمه و بخش‌هایی از متن را خواندند و نکات ارزش‌مندی را یادآور شدند. همکاری و مساعدت سازمان‌های اسناد هم شایسته تقدیر و قدردانی است. دوست گران‌قدرم دکتر حسین زرینی، معاون مدیرکل اسناد و امور مترجمان رسمی قوه قضائیه، و دیگر دوست بزرگوارم دکتر علی طبری، مدیریت محترم مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، نیز مساعدت کردن تا به اسناد مرتبط دست پیدا کنم. همکاران گرامی در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، به ویژه دوست گران‌مایه علی کریمیان، و همکاران مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران نیز برای دسترسی به بایگانی اسناد و عکس‌هاشان با من همکاری کردن. در پایان لازم است از دکتر انور خامه‌ای تشکری ویژه به عمل آورم که با وجود کسالت طی دو مصاحبه در سال‌های ۹۱ و ۹۳ به سوالات من پاسخ گفتند. در خلال دوران تحصیل و پژوهش خانواده‌ام و به ویژه پدر و مادرم